

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2005/121

BETREFT: Secundair onderwijs: Bijdrage voor drukwerk, vergeten pas en annulatieverzekering.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 28.11.2005

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 Betrokken school

Directeur van een school en een schoolbestuur.

1.4 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 28.11.2005.

Bij mail van 1 december 2005 werd de verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag. Bij mail van 2 december werd de betrokken school telefonisch en per mail op de hoogte gebracht van de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

- Aangerekende drukwerkkosten. Aangezien deze post bij vele ouders een doorn in het oog is, is daar al veel over gesproken, ook in andere scholen, en toch wordt hier weinig aan gedaan. De aangerekende kostprijs was tot vorig schooljaar 0,06 euro per kopie. Na aandrang is dat verlaagd naar 0,055 euro. Alhoewel er in andere scholen probleemloos 0,04 euro (lager kan nog) aangerekend wordt. Er wordt steeds over de werkelijke kost gesproken. Papierprijs ligt onder 0,01 euro, toner per kopie ook lager dan 0,01 euro. Waarom moet er nog meer aangerekend worden?

Laatst is er nog een studie in een economisch weekblad (De Vlaamse Ondernemer) verschenen waar voor een middelgrote KMO de netto-kost voor een zwart-wit drukwerk uitgerekend werd; 0,013 euro!

De meeste vaste kosten worden via ter beschikking gestelde werkingsgelden gedekt. Toch rekent de school stevast stroom, investering, tijd, onderhoud enz. mee aan. De school rekent de kost aan die de leverancier uitrekent voor commerciële bedrijven als kopieerwinkels enz. Zo betalen de ouders via de staat (belastingen) en rechtstreeks aan de school, tweemaal.

Verder zijn de aangerekende drukwerken niet te verifiëren. Bij een pakket van de stelt de ouders vast dat er een verschil was van meer dan 300 kopieën.

Schooljaar 2001-2002: aangerekend: 692 stuks, teruggevonden 298 stuks. Wat moeilijk in overeenstemming komt met acceptabel aantal drukwerken die intern voor elke leerling nog gebruikt worden. Bij navraag wordt wel een lijst voorgelegd maar deze houdt slechts het aantal drukwerken per vak/leerkracht in. Dus moeilijk of niet te controleren. De verschillen tussen de ontvangen drukwerken en de aangerekende liggen wel erg hoog. Deze controle is door mij gebeurd met een schoolpakket dat mijn dochter heeft moeten afgeven ter inzage van eventuele controle van bevoegde diensten. Dus mag ik er vanuit gaan dat dit pakker wel redelijk volledig was.

- Leerlingen die een vast abonnement hebben, betaald door de ouders, om 's middags in de school te blijven eten wordt betaald door de ouders moeten bij het vergeten van hun pas (= bewijs van betaling) toch een extra bijdrage betalen. Deze ouders betalen dus dubbel. Ook hier hebben leerlingen de verantwoordelijke daarover aangesproken. Antwoord: omdat dat nu in Klasse staat geldt dat nog niet in onze school. Onze regels tellen.

- Het oudercomité spijs regelmatig een kas voor o.a. ouders die financieel te weinig middelen hebben, of voor didactisch materiaal enz. Nu kan de directeur, daar klaarblijkelijk zelfstandig over beheren. Want, zoals hij zelf meedeelde, vond hij het normaal om met deze gelden de leerlingen van het laatste jaar tijdens hun niet goedkope Italiëreis op een vieruurtje te trakteren. De kas was toch goed genoeg gespijsd. Dit strookt mijns inziens niet met de doelstelling van zulk fonds.

- Bij de jaarlijkse Italiëreis, die echt niet goedkoop is, wordt bij het inschrijven de mogelijkheid geboden om een annulatieverzekering te nemen. Bij nader inzien blijkt dat dit slechts de normale verplichtingen voor elke reisorganisator zonder annulatieverzekering zijn. Tevens biedt de school zelf een verzekeringsproduct aan (daarvoor moet men toch een speciaal statuut hebben en geregistreerd zijn) dat zoals reeds vermeld de lading niet dekt. En 'last but not least' wordt er schaamteloos gevraagd om de premie (ook te veel in vergelijking met echte verzekeringsmaatschappijen) niet over te schrijven op de schoolrekening maar wel onder gesloten omslag af te geven op het secretariaat. Dit ruikt naar gelden die niet officieel geboekt worden.

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

- De directeur verklaart ter zitting dat men het aantal kopieën voor de leerlingen zoveel mogelijk tracht te beperken en dit ook daadwerkelijk nauwgezet opvolgt. De school biedt de kopieën aan een zo gunstig mogelijk tarief aan.

- Bij het vergeten van de betaalpas voor het middagmaal betalen de leerlingen een boete van 50 eurocent. De ouders verklaarden zich akkoord met dit beboetingssysteem.
- Ieder jaar organiseert het oudercomité een maaltijd. Het oudercomité rapporteert steeds over de inkomsten hiervan en de doelen waar dit geld voor aangewend wordt.
- Ouders en leerlingen van het 6de jaar worden tijdig schriftelijk geïnformeerd over de jaarlijkse Italiëreis. Daarin wordt nu duidelijk vermeld dat een annulatieverzekering niet in de prijs is inbegrepen.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

5 december 2005, 14u.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Luc Muylaert, Nele Willems, Etienne Becuwe, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Directeur van een school.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Statens maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13 In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

Kopieën

In het secundair onderwijs kan een schoolbestuur voor kopieën die in het noodzakelijke onderwijs- en schoolprogramma van de leerling gebruikt worden een bijdrage vragen aan de ouders.

De Commissie stelt daarbij dat onder een algemene titel van “kopieën” aan de leerlingen geen kosten mogen aangerekend worden die bestemd zijn voor personeel, directie, schoolbestuur. Deze kosten hebben geen direct verband met een duidelijk individualiseerbare dienstverlening aan een leerling, maar behoren tot een sokkel van vaste algemene kosten die in eerste instantie ten laste zijn van het schoolbestuur en niet individueel kunnen worden aangerekend aan de leerlingen. Ouders kunnen niet verplicht worden kosten die voor een bepaalde leerling niet reëel zijn, te betalen.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

Een secundaire school dient dus blijvend de bijdrage voor leerlingen en ouders voor ondermeer fotokopieën kritisch te analyseren: geen dubbel gebruik leerboek en kopie voor één lesinhoud, geen onnodige kopieën, alleen kopieën die direct de leerlingen ten goede komen, kopiebijdrage in overeenstemming met de kosten voor de school e.a.

Bijdrage bij het vergeten van maaltijdpas

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt dat een bijdrage (boete) voor het niet nakomen van een verplichting of een afspraak onaanvaardbaar is omdat er geen kost ten laste van de school aan beantwoordt.

Het financieel sanctioneren van leerlingen voor het niet nakomen van een afspraak wordt beschouwd als een bijdrage die zou kunnen evolueren tot een indirect inschrijvingsgeld. Daarbij komt dat het Arbitragehof inzake bijdrageregeling het heeft over onderwijskosten of kosten voor noodzakelijke en geleverde goederen of diensten. Ouders en leerlingen zijn dus niet verplicht dergelijke boete te betalen.

Het is een opdracht voor de lokale onderwijsgemeenschap (schoolbestuur, directie, schoolraad, leerlingen) om een niet-financieel nalevingssysteem af te spreken (o.a. informatie, weigeren toegang).

Fonds voor ouders met beperkte financiële middelen

Het is evident dat een fonds voor minder gegoede ouders, in principe voor die ouders en hun leerlingen dient aangesproken te worden. De organisatie van dergelijk fonds behoort tot de bevoegdheid van de lokale onderwijsgemeenschap.

Annulatieverzekering

De Commissie is van oordeel dat schooluitstappen niet tot het basisaanbod behoren en in principe moeten beschouwd worden als niet verplicht. De effectieve kosten kunnen in rekening gebracht worden bij de ouders, op voorwaarde dat ze relevant, kwaliteitsvol zijn en in een evenwichtige verhouding staan tot de doelgroep van het secundair onderwijs. Voor schooluitstappen kan dus een bijdrage gevraagd worden, eventueel met inbegrip van de kosten van een annulatieverzekering.

Het is wel een federale verplichting voor het schoolbestuur om bij de reisorganisatie zich enkel te beperken tot het geven van informatie rond een annulatieverzekering. Het is aan de ouders om volledig vrijwillig en afzonderlijk een annulatieverzekering te nemen, zonder verplichting of druk vanuit het schoolbestuur.

De regelgeving voorziet wel dat de omvang van de bijdrage (o.a. kopiebijdrage) ter sprake komt via overleg in het participatieproces. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders schriftelijk duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

De Commissie is van oordeel dat school er dient over te waken dat er voldoende communicatie is over de bijdrageregeling. Ouders krijgen de mogelijkheid om op aanvraag alle mogelijke details van allerhande kosten en rekeningen te bekomen. Het is redelijk dat de school zelf niet het initiatief neemt om voor alle leerlingen de bewijsstukken van uitgaven voor te leggen. Ouders en school moeten voldoende met elkaar communiceren zodat een volledig inzicht kan bekomen worden aangaande schoolrekeningen, zij het voor de details op verzoek van de ouders.

Brussel, 5 december 2005

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter